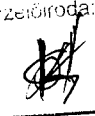

Alkotmánybíróság
1015 Budapest, Donát u. 35-45.

Ügyszám: IV/335-1/2016.

Panaszos: Budapest [redacted] számú Társasházközösség

Képviselő: [redacted] Kft.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/335-2/2016
Érkezett:	2016 APR 11.
Példány:	1
Melléklet:	1 db
Előadóiroda:	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróság 2016. február 29. napján kelt és 2016. március 7. napján kézhez vett hiánypótlási felhívására az alábbiakat kívánom előadni.

I.

A jogerős törvényszéki határozatból megállapítható, hogy a sértett pótmagánvád indítványának törvényszék által történt jogerős elutasítására azért került sor, mert a törvényszék arra az álláspontra jutott, hogy a sértett neki felróható okból a nyomozási eljárás során a nyomozás megszüntetése tárgyában hozott határozat tekintetében nem élt az eljárási törvényben biztosított jogorvoslati jogával és a nyomozó hatóság nyomozást megszüntető határozatával szemben nem nyújtott be panaszt.

Bár a törvényszék álláspontja szerint vita nélkül megállapítható volt, hogy a nyomozó hatóság és a vádhatóság jogszerűtlenül a feljelentőt tekintette sértettnek és a büntetőeljárásban hozott határozatokat a sértettnek nem, csak a feljelentőnek küldte meg a panasz benyújtásának elmulasztása tekintetében arra az álláspontra helyezkedett, hogy mégis a sértettet terheli felelősség atekintetben, hogy nem élt panasszal a nyomozóhatóság nyomozást megszüntető határozatával szemben. A törvényszék álláspontja szerint ugyanis az, hogy a nyomozó hatóság a határozatát nem küldte meg a sértettnek, illetve a sértett törvényes képviselőjének ténylegesen nem sértette a sértett jogait, mivel a sértett képviseletére jogosult társaság ügyvezetőjének tudomása volt a büntetőeljárásról, ekként lehetősége lett volna arra, hogy a sértett nevében jogorvoslati jogával élve határidőn belül panaszt terjesszen elő, illetve a panasz előterjesztésére nyitva álló határidőn túl is igazolási kérelem benyújtása mellett előterjessze a sértett panaszát. A törvényszék mondani valóját tekintve azt is a sértett terhére róttá, hogy a határozattal szembeni panaszt a nyomozó hatóság, illetve az ügyész által tévesen sértettnek tekintett feljelentő élt.

Tényként állapítható meg, hogy a nyomozó hatóság és a vádhatóság az eljárása során a sértettet, illetve a sértett képviselőjét ignorálta, az ügyintézésből kizárta azzal, hogy jogszerűtlenül a feljelentőt tekintette sértettnek és a meghozott határozatokat sértettnek nem csak a feljelentőnek, illetve a feljelentő meghatalmazottjának küldte meg.

Vitathatatlan tény, hogy a sértett, illetve a képviselője számára sem a nyomozó hatóság 2014. június 24. napján kelt 01060/97-19/2014.bű. számú nyomozást megszüntető határozata, sem az ügyészség 2014. szeptember 19. napján kelt B.VI-VII.2215/2014/6. számú nyomozás megszüntetése elleni panasz elbírálása tárgyában született elutasító határozata nem került megküldésre.

Aggály nélkül megállapítható, hogy a sértett vonatkozásában a [redacted] Ügyvédi Iroda csak 2014. december 1. napjától rendelkezett sértetti képviseletre jogosító meghatalmazással.

Az eljárás irataiból megkérdőjelezhetetlenül nem állapítható meg, hogy a sértettnek, illetve képviselőjének határozat hiányában módja lett volna arra, hogy akár igazolási kérelem előterjesztése mellett jogszerűen elbírálható panaszt nyújtson be a nyomozó hatóság nyomozást megszüntető határozatával szemben.

II.

Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése azzal, hogy kinyilvánítja, hogy „*Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.*” azt a kötelezettséget rója a nyomozó hatóságra, az ügyészre, illetve az eljárásban ítélkező bíróságokra, hogy az eljárás során maradéktalanul juttassák érvényre az Alaptörvény rendelkezéseit, illetve maradéktalanul tartásuk be a büntetőeljárásról szóló törvény rendelkezéseit, illetve legyenek tekintettel az ügyre vonatkozó más törvényi (Bszi, régi Ptk.) rendelkezésekre is.

Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallás fejezetében vállalásként rögzíti, hogy „*a polgároknak és az államnak közös célja (...), az igazság, (...) kiteljesítése.*”, illetve „*(...) az állam szolgálja polgárait, ügyeket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.*”. Ezek az alaptörvényben megfogalmazott vállalások egyrészt arra kötelezték a sértett ügyekben eljáró hatóságokat és a bíróságokat, hogy az igazság kiteljesedése érdekében alaposan és körültekintően, részrehajlás nélkül járjanak el, másrészt a feljelentést követően a nyomozó hatóság, az ügyész a cselekmények megítélése, illetve a fennálló vagy fenn nem álló jogviszonyok megítélése során legyenek tekintettel az ügy megítélése szempontjából releváns jogszabályi rendelkezésekre, ezen belül is kiemelten a régi Ptk. 112. § (1) bekezdésére, 157. § (1) bekezdésére, 159. § (2) bekezdésére, illetve a 165. § (1) és (2) bekezdésére és a hozzájuk tartozó joggyakorlatra, jogértelmezésekre. Harmadrészt a Nemzeti Hitvallás az ügyben eljáró bíróságokra azt a kötelezettséget róta, hogy legyenek figyelemmel arra, hogy a hatósági eljárás, illetve az ügyész eljárása során maradéktalanul érvényesültek e a sértett büntetőeljárásbeli jogai, ezen belül is többek között a tájékoztatáshoz, illetve a jogorvoslathoz fűződő joga.

Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében mindenkire kiterjedően biztosítja törvény előtti egyenlőséget, míg az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése az alapvető jogok érvényesülése tekintetében biztosítja az egyenlő bánásmódot, illetve a hátrányos megkülönböztetés tilalmát.

E tekintetben a nyomozó hatóságra és az ügyészre az a kötelezettség hárult, hogy maradéktalanul minden indokolatlan különbségtétel nélkül biztosítsák a sértett büntetőeljárásbeli jogait, ezen belül is kiemelten a sértett tájékoztatáshoz, iratbetekintéshez és a nyomozó hatóság nyomozást megszüntető határozatával szembeni panasz benyújtásához való jogát.

A bíróságokra az a kötelezettség hárult, hogy ítélezési tevékenységük során észleljék azt, hogy megsértésre kerültek a sértett büntetőeljárásbeli jogai és ezen keresztül az Alaptörvényben biztosított jogai, az egyenlő elbánáshoz való joga, a tisztességes eljáráshoz való alapjoga, illetve a jogorvoslathoz való alapjoga. A bíróságoknak a sértett, mint pótmagánvádló által benyújtott vádindítványának elbírálása során, a törvény előtti egyenlőség követelményére, illetve a hátrányos megkülönböztetés tilalmára figyelemmel tekintettel kellett volna lennie arra, hogy a sértett önhibáján kívül, a nyomozó hatóság, illetve az ügyész hibájából nem volt abban a helyzetben, hogy a nyomozó hatóság határozatával szemben joghatályos panasszal éljen. Ezen tényekre a vádindítvány elbírálása során a bíróságok önkényesen, ésszerű indok nélkül nem voltak tekintettel.

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a nyomozó hatóságra, illetve az ügyészre azt a kötelezettséget róta, hogy a sértett ügyét részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézze. Ennek keretében maradéktalanul érvényre juttassa a sértettet megillető büntetőeljárásbeli jogokat, ezen belül is kiemelten a tájékoztatáshoz, illetve jogorvoslathoz való jogát.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a bírósághoz fordulás jogát és a tisztességes eljárás követelményét írja elő azzal, hogy kimondja „*Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.*” . Az Alaptörvény rendelkezése azt a kötelezettséget róta a konkrét ügyben az eljáró bíróságokra, hogy észleljék azt, hogy a hatóság és az ügyész az eljárása során súlyosan és kirívóan megsértette a büntetőeljárásról szóló törvény rendelkezéseit és ezzel megsértették a sértett egyenlő bánásmódhoz, a tisztességes eljáráshoz, illetve a jogorvoslathoz való alapjogát és olyan döntést hozzanak, amely

alkalmas arra, hogy kiküszöböljék a hatóságok által elkövetett kirívóan súlyos jogsértések következményeit.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése a jogorvoslathoz való jogot biztosítja azzal, hogy kimondja „*Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.*”. Az Alaptörvény rendelkezése azt a kötelezettséget róta a nyomozó hatóságra, illetve az ügyészre, hogy a döntéseikkel szemben érdemi és hatékony jogorvoslatot biztosítsanak a sértett számára. Ennek érvényesülése érdekében a büntetőeljárásról szóló törvény rendelkezései alapján hozzanak határozatot és azt küldjék meg a sértett számára.

Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésére is tekintettel a bírói hatalom, az ítélezési tevékenység korlátjaként a bírák törvénynek való alárendeltségét deklarálja azzal, hogy kimondja „*A bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, (...)*”. Az Alaptörvény rendelkezése az ítélező bíró függetlenségének szab határt azzal, hogy az ítékezés korlátjaként azt rögzíti, hogy az ítélező bíró mindenkitől függetlenül a törvények, széles értelemben a jogszabályok maradéktalan betartásával köteles ítélező tevékenységét ellátni. Ennek alapján a bíróságokra a büntetőügy kapcsán az a kötelezettség hárult, hogy az ítélező tevékenységük során ne csak a Be, hanem a Bszi. és az Alaptörvény rendelkezéseire is tekintettel legyenek.

Az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok tekintetében a teleologikus és alkotmánykonform értelmezés követelményét fogalmazza meg amikor előírja, hogy „*A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.*”. Jelen ügyben az Alaptörvény rendelkezése azt a kötelezettséget róta a bíróságokra, hogy a Be. 229. § (1) alkalmazása során legyenek tekintettel arra, hogy a nyomozó hatóság azzal, hogy a feljelentőt tekintette sértettnak és a valódi sértettet kvázi kizárta az eljárásból és részére nem küldte meg a határozatát elzárta a sértett attól, hogy jogorvoslati jogát érdemben és hatékonyan gyakorolja.

Fontosnak tartom még egyszer kiemelni, hogy a **feljelentést követően a nyomozó hatóság jogszerűtlenül a feljelentőt tekintette sértettnak és ezzel a sértettet kvázi kizárta az eljárásból, jogairól nem tájékoztatta, jogait nem biztosította. Mivel az ügyész is a feljelentőt tekintette sértettnak felügyeleti jogkörében eljárva nem észlelte a nyomozó hatóság jogsértő eljárását és maga is jogsértően járt el.**

A Bszi. 2. § (2) bekezdése az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésére, illetve az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében rögzített törvényeknek való alávettség re is tekintettel az első és másodfokon eljáró bíróságra azt a kötelezettséget róta, hogy igazságszolgáltatási tevékenységük során biztosítsák a jogszabályok ezen belül kiemelten a büntetőeljárás törvényben foglaltak érvényre jutását.

Az első és másodfokú bíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel alapos és körültekintő, a jogszabályok érvényesülését szem előtt tartó eljárása során (Alaptörvény R) cikk (2) bek. 26. cikk (1) bek.) észlelnie kellett volna, hogy a nyomozó hatóság és az ügyész kirívóan és súlyosan megsértette a sértett büntetőeljárásban biztosított jogait (Be. 51. § (2) bek.), illetve ezen jogok megsértése révén az Alaptörvény által biztosított alapjogait (Alaptörvény XV. cikk, (2), XXIV. cikk. (1) bek., XXVIII. (7) bek.).

A Be. 51. § (2) bekezdése az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglaltak érvényesülése érdekében a sértett tekintetében jogosultságokat, míg a jogosultságból eredően az ügyész és a nyomozó hatóság tekintetében kötelezettségeket határoz meg. A Be. 51. § (2) bekezdése – amennyiben a törvény másképp nem rendelkezik - a sértettnak jogot biztosít arra, hogy az eljárási cselekményeknél jelen legyen, az eljárás őt érintő irataiba betekintszen, az eljárás bármely szakaszában indítványokat és észrevételeket tegyen, a büntetőeljárás jogairól és kötelességeiről az ügyésztől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapjon.

Tekintettel arra, hogy a nyomozó hatóság és az ügyész a feljelentőt tekintette sértettnek és ezzel a valódi sértettet - eredményét tekintve - kizárta az eljárásból megsértették a sértett Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított egyenlő bánásmódhoz való jogát, a sértettel szembeni indokolatlan hátrányos megkülönböztetés tilalmát, illetve a sértett Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz való alapjogát.

A Be. 3. § (3) bekezdése, illetve 51. § (2) bekezdés d) pontja az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított mindenkit megillető jogorvoslathoz való jogra tekintettel biztosítja a sértett számára az ügyész és a nyomozó hatóság határozataival szemben - a Be-ben meghatározottak szerint - a jogorvoslatot. A Be. 169. § (1); (2) és (4) bekezdése rendelkezik arról, hogy a nyomozó hatóság, illetve az ügyész többek között a nyomozás megszüntetéséről, a nyomozás megszüntetése elleni panasz elbírálásáról írásba foglalt, jogorvoslati záradékkal ellátott, a sértett részére kézbesítés útján közölt határozatot köteles hozni. A Be. 195. § (1) bekezdése arról rendelkezik, hogy a sértett a nyomozó hatóság nyomozást megszüntető határozatával szemben a közlésétől számított nyolc napon belül panasszal élhet. A Be. 199. § (1) bekezdése pedig arról rendelkezik, hogy a panaszt az ügyész bírálja el, és ha azt nem találja alaposnak a panaszt határozatával elutasítja és határozatát az ügyben érintett feleknek megküldi.

Mivel sem a nyomozó hatóság, sem az ügyész nem küldte meg a sértettnek, illetve a törvényes képviselőjének az eljárás során hozott határozatát, és az ügyész nem észlelte, hogy a nyomozó hatóság eljárása jogszerűtlen volt, mind a nyomozó hatóság, mind az ügyész megsértette a sértett Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított érdemi és hatékony jogorvoslathoz fűződő alapjogát tekintettel arra, hogy az alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog a büntetőeljárás során magában foglalja többek között azt is, hogy a meghozott döntésről értesüljön a sértett. A hatóság, illetve az ügyész eljárása akkor felel meg az alaptörvényben biztosított jognak, ha az adott döntésről szóló határozatot megküldik a sértettnek annak érdekében, hogy az a határozatból fakadó további jogait - az önrendelkezési jogának gyakorlása révén - gyakorolhassa vagy a jogainak gyakorlását saját elhatározása alapján mellőze.

Azzal, hogy a nyomozóhatóság, illetve az ügyész kvázi kizárta az ügyből a sértettet és azzal, hogy nem küldte meg számára a határozatát nem biztosította a sértett tisztességes eljáráshoz, jogorvoslathoz való alapvető jogát miáltal az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdésére tekintettel megsértette az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését. Azzal, hogy a bíróságok megsértették a sértett egyenlő bánásmódhoz fűződő alapjogát, illetve azzal, hogy megsértették a tisztességes eljáráshoz való alapjogát az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdésére tekintettel megsértette az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését.

A jogállamiság, az igazságosság és a méltányosság alaptörvényi követelményeit kielégítő bírósági eljárás követelménye nem engedi meg azt, hogy a bírósági eljárást megelőző büntetőeljárásban a hatóság és az ügyész által elkövetett jogsértések jogkövetkezményei az eljárás sértettjén csapódjanak le. Jogállami keretek között megengedhetetlen az, hogy a nyomozó hatóság illetve az ügyész jogszerűtlen eljárásából kifolyólag a sértettet érje joghátrány.

Figyelemmel arra, hogy sem az első, sem a másodfokon eljáró bíróság nem volt tekintettel arra, hogy a bírósági eljárást megelőző büntetőeljárás során a nyomozó hatóság és az ügyész megsértették a sértett fent említett alapvető jogait és ezen tények figyelmen kívül hagyásával utasították el a bíróságok a sértett pótmagánvád indítványát megállapítható, hogy az eljáró bíróságok maguk is megsértették a sértett Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében biztosított egyenlő bánásmódhoz való alapjogát, a sértettel szembeni indokolatlan és hátrányos megkülönböztetés tilalmát, illetve a sértett Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogát.

Budapest, 2016. március 05.

Tisztelettel:

